

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди
Соединин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

№ 10 (11208)

1980 чылдың январь 12, суббота

1925 чылда
түндүк-батыш

Өрттө
2 көп.

ПАРТИЯНЫҢ БОЛГАШ ЧОННУҢ ЧАҢГЫС ЭВИ

Чадаананың

№941 соңгулда округу

РСФСР-нин Дээди Соедин-ге соңгулдар талашы-биле Чадаананың № 941 соңгулда округунун соңгулда мурнуну хуралы дүүн Чадаананың Культура бажыныга болуп эркен. Хуралды округтун соңгулда комиссиясынын даргазы С. К. Ондар айткан. Хуралын күндүзгү президиумунга СЭКП ТК-нын Политбюроун, СЭКП ТК-нын Чингине секретары, ССРЭ-нин Дээди Соедин-ге Президиумунун Даргазы аш Л. И. Брежневти башташ белик көдүрүшкүн-биле соңгаан.

СЭКП Чөөн-Хемчик райкомунун ийги секретары Т. Ш. Сарыглар бистин чурттугуст болгаш республиканын соңгулдарга белеткелин чоруп турарынын дугайына изеткелин кылган.

Округтун соңгулда мурнуну хуралында бир дугаарында «Алдан-Маалыр» совхозтун хойжузу, Социалисттик Күш-ажылыны Маалыры О. Ч. Дажы-Намчал санал берген. РСФСР-нин Дээди Соедининге депутаттыга кандидат кылдыр депшиттирген Тыва АССР-нин

Министрлер Чөвүлелини Даргазы Ч. Д. Б. Ондарнын кандидаттарынын бүрүн деткип турарын саналлаш. Тываның ажалчы чоннарынын аңаа көргүскен илгелдин шыныдыш шылаар тээрзинге бугаурелин илереткен.

Хуралга СЭКП Монгуш-Тайга райкомунун секретары Ш. Н. С. Кочегар, Бай-Тайганын «Тээди» совхозунун саанчызы С. Х. Хертен болгаш оон-даа өскө-лер санал берген.

Хуралдын ажалында депу-татка кандидат Ч. Д. Б. Ондар киришкен болгаш чүве чугаа-лаан.

Округ хуралынын киржик-чилери РСФСР-нин Дээди Со-едининге соңгулдар талашы-биле Чадаананың № 941 соң-гулда округтун депутаттын кандидатына Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлелинин Дар-газы Чингиз-Доржу Барыров Ондарын деткип болгаш ол округка бадылаары-биле топ-шээрелин бөөрүнүн дугайына шийитирип хуулаш алган. Кандидаттың бөөрүттүргөн кижилерин округка хамаарышкан районнардан бадылаан.

ЧӨӨН-ХЕМЧИК

Чадаананың хөмүр-даш участогунун ажалчыларынын болгаш инженер-техниктиг ажалдачыларынын соңгулда мурнуну хуралы январь 8-те болуп эрктен.

Улус депутаттарының Чөөн-Хемчик район Советинин де-путаттарынын кандидатына ук-чустоктун мурнакчы ажалчы-ларын Сергей Бөрзөленич Донгакты хуралдан бир үн-биле депшиткен. Хуралга са-нал берген механик М. И. Кондратов, диспетчер К. Д. Куулар болгаш оон-даа өскө-лер ол кандидаттарын чүдү-дүтүпүп деткештер.

ТОЖУ

Тожу районунун ажалчы чоннары депутаттарга канди-даттар депшидеринин хурал-дарына организастыг болгаш белик илгелдин киржип, рай-онун мурнакчы кижилерин-ге белик илгелди көргүзүп, оларын Тыва АССР-нин Дээ-ди Советинге, улус депутатта-рына кандидаттар кылдыр депшидип турарлар.

Районун ажалчы чону Тыва АССР-нин Дээди Со-едининге соңгулда талашы-биле Тоора-Хемчик № III соңгулда округтун Тыва АССР-нин Дээди Советинге депутаттын кандидатына Тыва АССР-нин Дээди Советинин Прези-дентинин Даргазы Михаил Класевич Мендунини канди-

датуразын алаан. СЭКП Тожу райкомунун бирги секретары Соин Класевич Орус-оол Ты-ва АССР-нин Дээди Советинге соңгулда талашы-биле Азас-тын № 112 соңгулда округтан депутатка кандидат кылдыр депшиттирген.

Улус депутаттарының район болгаш суур Советтеринге соңгулдар талашы-биле соң-гулда округтарындан депутат-тарга кандидаттар кылдыр рай-онун мурнакчыларын деп-шидип турар. Тожу рай-он Советинге депутаттарын кандидаттарына район эмел-гезинин чоннары В. Н. Ге-расименко, районун ажалчылар хандырылга комбинатынын даарышкычы Е. К. Чигжит, «Тоора-Хем» совхозтун малчы-ны Л. О. Биченев, ук совхоз-тун механизатору Д. Д. Кол, «Май 1» совхозтун механизатору А. К. Кыскал, районун салгыжы Л. О. Кужугет болгаш өскө-лер-даа депшит-тирген.

КЫЗЫЛ ХООРАИ

Автоселтеге заводунун кол-лективинге соңгулда мурнуну хуралы болуп эрктен. Завод-тун ажалчыларын, инженер-техниктиг ажалдачыларын болгаш ажалдачыларын Тыва АССР-нин Дээди Со-едининге депутаттын кандидатына Тыва АССР-нин Дээди Советинге депутаттын кандидатына Тыва АССР-нин Дээди Советинин Прези-дентинин Даргазы Михаил Класевич Мендунини канди-

ФЕВРАЛЬ
24
СОВЕТТЕРГЕ
СӨҢГУЛДАЛАР
ХҮНҮ

Заводтун соңгулда мурну-нун хуралында Тыва АССР-нин Дээди Советинге соңгул-дар талашы-биле Горныйн № 25 соңгулда округтун Тыва АССР-нин Дээди Со-едининге депутаттын кандидатына Шулуу Давасевич Куу-ларын депшидер деп доктаа-ды хуулаш алган.

Оон-ла хуралдан Кызыл хоо-рай Советинге депутаттарын кандидаттарына заводтук ди-ректору А. М. Самойленко, слесарь В. Р. Хунай-оол, электросварщик С. А. Иванов, фрезеровщик М. Н. Бочкаров олар депшиттиргенер.

ЭРЗИН

Эрзин районунун күш-ажыл-чы коллективтеринде, албан-органнаштыр черлеринде депу-таттарга кандидаттар депши-деринин хуралдары белик кө-дүрүшкүнүгү эртин турар.

Район колдечтинин соң-гулда мурнуну ху-ралында Тыва АССР-нин Дээди Советинге соңгулда талашы-биле Эрзинин 127 соңгулда округтун Тыва АССР-нин Дээди Советинге депутаттын кандидатына Тыва АССР-нин Дээди Советинин Прези-дентинин Даргазы Михаил Класевич Мендунини канди-

ДӨРТ АЙНЫЫН

Тыва АССР-нин алдар-лыг туудугузу Михаил Данилович Шиповаленко-нун удурткан туудугу бригадазы «Кызыл тууду-» эргелелинде мурнакчы-ларын бирээзинин са-нынга кирип, чыл санын-да-ла планын оонаалда-ларын күүседиң келген. Эртен ажал-агыл чы-лын база-ла чедикши-нин дооскан. Чыл панын хуусаа бетинде 105 хуу күүсскен.

В. И. Ленинниң төрүт-түнгөн хүнүнден бээр 110 чылга төлөтүп ужуражыр база ону беш чылдын сөөдү чылын күш-ажылчы чедикши-нерлиг доозары-биле со-циалисттик хүдээлгени бригада кижиниңи ал-гар. Апрель 20-де ону беш чылдын дөрт чыл дөрт айныын тууду-мон-таж ажалдарынын план-ын оонаалдарын күү-седиң, күш-ажылдын бүдүрүкчүлүгүн ийи хуу өстүрерин хүдээлгедө айткан. Ону күүседиң дээш туудугулар 1980 чылдын баштайгы хүнне-ринден эгедээш шалыпчы ажалдап турарлар.

С. ГРИГОРЬЕВ.

«Кызыл тараачын» совхозтун конторазында код инженер Иван Григорьевич Шиповаленко ужуражыр бердим. Оон бир-де черге даламчы олары илден болду. Амыр-менди солушкан дораан-на келген херээм чугааладым.

— Мурнакчы кижилер че? Ындыр кижилер бисте хо-ей-деп, сөөдүгү сөстү шөө аарак чугаалааш, немеп кагды:—Эн-не эки, эң-не төлөтүп кижилер Николай болуп ийи. Таныыр боор силер? Очарок аан. Ам төптө чок. Моон ырак эвесте шөөлөн саан сөөртүп турар.

Совхоз төүндөн үнгеш, Абакан баар чаагайлык оруктап туттуп орувуста, он таламчыта кылын харым шөөлө сараат-тай болуп каан саан чаагында ийи трактор, бир сараат са-лыкчымыз көстүп келди. Орта совхозтун мурнакчы механизатору Николай Иванович Очаровка дужа бергеш трактор кабинетинин иштинге үр эвеш чугаалаштымыс.

— Ийи-үн хүн болдуусу. Мында чеди трактор бар. Туран ферманын сөөртүп тур бис. Колдуунда анык олоолар-биле кады ажалдап тур мен.

— Механизатор болуп үрө ажалдаан силер бе?

— Чабри чыл аптым. Мерсезимин хой: комбайн, трактор, машина-даа башкарып шылаар мен. Олары колдуунда беш салаам дег шийгедип алдым. Ажылмы сезоннуг. Чазым чер андарар, тараа чаштырар, күтүн ону ажаар, а кыжын техника септер. А чамалыкта бо-дур: мал чеди-даа сөөртүжү боор. Кайда-ла ажал бачым-дыр, аңаа барым ажалдаасар—чаңчылым индиг.

Ол аразында көжүгүтү база бир трактор чедип келди. Оон кабинетинден анык оол үнүп келди.

— Каймыл бо?—деп, аңаа-ла айтыра кааным.

— Огул-дур. Сергей—деп, Николай Иванович чоргаары көчүпүп хуулаштырар, таймалырады:—Эртен чылым октябрь айла шийгедип халажым келди. Шериг баар мурнуна маңа ажалдап турган кижилер. Дээр эң келгени ол-дур. Ба-за бир огулус бар. Гриша дээр. Кызылда бир дугаар проф-техучилинде өөренип турар. Тракторист болуп кижилер. А бичини амандаштында садикте. Та кым болуп. Боду шийиң азыр мында.

Удас Бин-Хемде «Кызыл тараачын» совхозка үн алган-чы—үн механизатор кады ажалдаар. Сергей беле Гришанын ажалы—Николай Иванович Очаров бистин республика-мыста ачтырады. Механизатор.

Ол ам болуп комбайнны септеп алган. Чүдү үрмек кестерип кылыр аркан. Амгы трактордун шөөлүт эвеш тех-никтиг ажалда чорутар. Техниканы канып, билгелит эилеп келгенин түнүсөт ол. Ажылга харымсалдым, техникка анык, биче септикте кижилер эш-өөр хүндүлээр. Олар оон ажал-херээн үнөспө билерлер. Ам оон херээн—Ленин орден каастап чорутар. Оолары аңаа дег ажал-иштин, ач-сүргамыг кижилер алары чадаас.

Ш. ДОЖУ.

ЧУРУКТА: Н. И. Очаров огу Сергей-биле чугаалажым тур. В. КАРА-САЛДЫН фотогу.

ЦЕХТИҢ КИЖИЛЕРИ

ЦЕХТИҢ КИЖИЛЕРИ

Ону беш чылдын план-ын оонаалдарын хуусаа бетинде күүседиң, ажалчы ажалчытыг чоруп болгаш про-дукцияны шынырын белик дээш социалисттик чарышта киржип, ай, квартал планын-дын доктаамал ажал күүседиң келген. Ылангыя ростовчулар-нын «Хожудан» турарлар чок ажалдаар» деп эгелээштин комбинаттын ажалчы-чилер республикада баштай деткеш-терин барзын. Ам оон эл-чегерлер, цехтери, бригадалар ол эгелээштин бугаар ажал-дап, күш-ажылчы белик көр-гүзүлгенин чедип ап турар.

85 ажалчыныг бо мурнак-чы цехке коммунист күш-ажылчы коллективин белик адым тавыскаан. Ол цехтин 8 бригадалары слесарьлар, токарьлар, компрессор станциянын ажалдачылары-нын тургустуган. Оларын бирээзи — комсомолчу-ам-

онаалдарын ажал күүседиң турар бригадалар, участоктар-да, мурнакчы ажалчылар-да, мыла кой. Ылангыя рос-товчуларын «Хожудан» тур-арлар чок ажалдаар деп эгелээштин бо цехтин колдеч-тин амандаштында ботаны-рып, кожулап турар брига-да, ажалчы чок ажалдаарын чедип апты.

Дерик-херекселеринин ка-питал септелгенин кылып уч-астоктун ажал-ишчилери ону беш чылдын дөрткү чылынын планын оонаалдарын ноябры-нын эгесинде-де күүсскен. 1980 чылдын үлүүнү ажалдап кирген. А. А. Шегелювтин удурткан бо бригадалык мурнакчы каңаакты, комму-нист А. И. Гейколенко — бу-

дүрүлгенин хоочуну, Хову-Ак-сы суур Советинин депутаты. Анык коммунист токарь Ратиф Хасанов эртен чылдын февралы-ла ону беш чыл-дын дөрткү чылынын планын оонаалдарын күүсскен, ам бо чылдын сентябрынын үлүүнү ажалдап турар.

Токарьлар бригадасынын бригадир, ажалчы Л. Е. Наумов болуп мерсезиминге хой-хой ажалчы ажалчыларын өрөктөг. Ол — Хүндүлгелди Демдээ орденниң ээлектең, Бүдүрүлгенин хоочуну.

В. Елюхов, Т. Шурмын олар-нын удурткан бригадалары ба-за-ла мурнакчыларын олу-ручтала. Коммунист, коммунист күш-ажылчы шалыпчы В. И. Горбатюк — септел-ме-

ханыа септел-ме эң хүдүлгел-дигерин бирээзи. Ылак мерсезиминде ол 15 чыл ажалдап турар.

«Тыва кобазы» комбинат-тын септел-ме-механика цехтин колдечтин В. И. Ленинниң төрүтүнгөн хүнүнден бээр 110 чыл болуп ону күш-ажылчы чедикши-нерлиг ужуражыр, ону беш чылдын олзын оонаалдарын хуусаа бетинде күүседиң дээш бригадалар, участоктар, түс-түс ажалчы-нар аразында чарышты улам калбатып, кыжым ажалдап турар.

М. КАЛЧАН

ЧУРУКТА: Т. Шурмын, В. Горбатюк, Р. Хасанов. В. КАРА-САЛДЫН фотола-ры.

Барыны Европада америк ракет-аролуг септектиң чаа хевирлерин тургузар дугайын дала натоку планнарга делегей хой-инитининг удурааныш-шыны улам калбатыр.

Бистин чурттугустун ажалчы чоннары АКШ-тын болгаш НАТО-нун милитарис-тин ажалында планнарын шийитирип биле буруу шаап, эш Л. И. Брежневти Берлин-ге чугааында кирген чаа тай-ды саналдарын бир үн-биле деткип турарлар. Наточулар дүшкүрүтүп орутуу улам у-дугаттар, боо-септекти элде-ре буаттерин уламчылаар бо-

даалдын толоргай көргүзүп туралары ол-дур—деп, Со-циалисттик Күш-ажылдын Эра-дыры «Зеленоградстрой» Аз-гелесидиң комплекстиң брига-данын бригадир Н. Забон чугаалаан.

СЭТА-нын меделесинде Со-вет Эвилели-биле күш дөзгөр туруштун чугаалашкан ажал-чок деп АКШ-тын милитарис-тин бөдүктерге сагынадыр болгай, Совет-америк харым-лаа, делегейге дүшкүрүтүп чоруткун чалымын америк уууска, совет уууска, бүгү делегейин улаустарына ышкы, бир домей херек.

МОРДОВИЯДА БАЙЫРЛАЛ

САРАНСК. Автономнуг рес-публиканың тургустунган хүнүнден бээр 50 чылдан дем-дегеп турар Мордовиянын хоорайлары болгаш суураары байырладыг шийин кирген. Мордовиянын ажалчы чонна-рынын коммунист тургу-зуушкунга чедикши-нерлиг дээш база республиканың 50 чылдын холбайтыр Мордва АССР Октябрь Революцияны орден-биле шаңнаткан.

Бо дайгачыктыг хүнге холбайтыр партиянын област комитетинин болгаш Мордва АССР-нин Дээди Советинин байырлыг хуралы болган. ССРЭ-нин Министрлер Чөвү-лелини Даргазынын оралак-чызы Т. Я. Киселев ук хуралга чүве чугаалааш, СЭКП ТК-нын, ССРЭ-нин Дээди Со-единин Президиумун болгаш ССРЭ-нин Министрлер Чөвү-лелиниң дээшкан бугаар автономнуг республиканын Октябрь Революцияны орден-биле шаңнааны дээш Мордовиянын ажалчы чоннарына байыр

чедирбешан, чылганың адым чаккан турла-республи-каның тургуна ук харыман каап берген.

Эш Л. И. Брежневтен чүрек-тин ханызындан байыр чеди-рикши-нерлиг болгаш эң чаа-гай күзөшкенин оон дам-чыдарга, чылганың динитиң адым чаккашкынын биле уткан.

Төрөн чурттуң белик шаң-налыга харым кылдыр СЭКП-нин XXV сессиянын, СЭКП ТК-нын ноябрь (1979 чыл) Пленумун шийитилерин күүседиңге салышкынын Мордовиянын ажалчы чонна-ры улагаттыр, В. И. Ленин-ниң төрүтүнгөн хүнүнден бээр 110 чыл оон күш-ажыл-чы чаа-чаа чедикши-нерли-биле уткуурлар дээрин ху-раалын киржикчилери чугаа-лап, белик шаңнал дөш чү-ректин ханызындан өөрүп чет-тиришлени илергелеп тур-ганнар.

(СЭТА).

НАТО-НУҢ ПЛАННАРЫН БОЛДУРБАС

Барыны Европада америк ракет-аролуг септектиң чаа хевирлерин тургузар дугайын дала натоку планнарга делегей хой-инитининг удурааныш-шыны улам калбатыр.

Бистин чурттугустун ажалчы чоннары АКШ-тын болгаш НАТО-нун милитарис-тин ажалында планнарын шийитирип биле буруу шаап, эш Л. И. Брежневти Берлин-ге чугааында кирген чаа тай-ды саналдарын бир үн-биле деткип турарлар. Наточулар дүшкүрүтүп орутуу улам у-дугаттар, боо-септекти элде-ре буаттерин уламчылаар бо-

даалдын толоргай көргүзүп туралары ол-дур—деп, Со-циалисттик Күш-ажылдын Эра-дыры «Зеленоградстрой» Аз-гелесидиң комплекстиң брига-данын бригадир Н. Забон чугаалаан.

СЭТА-нын меделесинде Со-вет Эвилели-биле күш дөзгөр туруштун чугаалашкан ажал-чок деп АКШ-тын милитарис-тин бөдүктерге сагынадыр болгай, Совет-америк харым-лаа, делегейге дүшкүрүтүп чоруткун чалымын америк уууска, совет уууска, бүгү делегейин улаустарына ышкы, бир домей херек.

Коммунист партиянын болгаш Совет хурусинин, со-циалисттик дем каттыжылгазы-ның билиг болгаш чайгы-дым чок тайганык анык по-литиказы — черделегинин бүгү улаустарын аас-кежи-нин болгаш тайганын ил-гел-сидиң меделесинде болуп.

Таджик ССР-нин Кинемато-графистер эвилелиниң баш-таар черинин бирги секретары В. Ахадовтун меделесин бола:

— Брюссельге НАТО-нун шийитирип биле кады президент Картер АКШ-тын септекти-иниң улагаттыр тала-

зы-биле беш чыл программа-зын Вашингтонга чарлаан, СБК-2 Керзини сепатка база чугаалааш көөрүн соксакта-нык, ССРЭ-биле садгы-экономика база култура харым-лаадыр кыжыры турары делегейин улаустарын буруу шапкынын болдурган.

Совет Эвилелин кым-даа коргудуп чадал каан, кым-даа коргудуп шылаасдаа. АКШ-тын администрациянын таламдалын илгем кыжымын кыжыры америк империализмниң аргакко кошкан херечи-леп турар.

ФЕРМАЛАРНЫҢ КОЛ КУРЛАВЫРЛАРЫ

Бо хүннерде мал кыштаг-лашкынын чедикши-нерлиг эр-тир дээш сажы салышкын дег, көдээ ишчилерин мурну-нда турар чугула болгаш харымсалдыг сурулга чок. Бүгү ажалды мал бажын бо, бүгү камгала алгырыне, фер-маларын ажалчы бермеч-зин хандарынын улаулаш-тыр.

Кол курлавыр — мал чеди. Хой-хей колдотар болгаш совхозтар мал чедип чедир-биле белеткен, курлап алган. Ынчалдаа-да ол курлавыр планнап турарына көрөдө эвээш. Аңаа тарылга шөөлө-ринин, шылаарың хой ке-линиге чакы, чайгы үелерде болган кандашкын багыт салдарын чедирген. Мал чеди-нин курлавыры эң-не хума-гады, ажалчы чарыгаары-нын чугулазын кижилер буруу билер. Чангыс сөс-биле чугаа-лаарга, фермаларда ажал-иш-чиник эвеш, чымчымт болгай.

Ындыг болза-даа бүгү эил-дешкен республикалар, ол талазы-биле алыр малдың баш сааныга элээн оудулаң кылдыр эркен чылды дооскан. Сүтүр инектерин колданыр өскөн. Хаванынын баш саны чылда ортукм көргүзүпүп чедиледе хевээр камгата-тылган турар. Хой, өшкүлөр, кыштар 38 миллионга не-мей өскөн. Ажалчы чонга ха-ван сазарынын денелин бир миллион башка көүлөй бер-генин меделээр херек.

Ону кижилерин эрес-ша-дып күш-ажылчы түрүл, мал ажалчыне доктаамал са-

гышты салып, кичээлгенин уг-лаштыр турарынын түнүсүн деп санаар херек. Фермалар-нын бүдүрүп турар про-дукциянын хемчээли эркен чылдын ол үезинде турары-ның денели-биле улау-ла ка-рышпап турар.

Чер бурунда ажал-херек баш удур болуп турган дег эвеш болуп турар. Агаар-бой-дустун өскерининин кым-даа солуп шылаас, Ук адыр-ны сайырашкынын темп-лерин кудулаатас дээш, амгы тургужун улам быжылаар дээш малчынар кыжымкай ажалдап турарлар. Мал чеди-нерин илгелит чалагаала-рыне, ону ээ дү-биле хума-галыг чарыгаарыне кол ки-чээлгенин улаулаштыр, оон бирги чергелг ужу-дугаалын олар көрүп турар.

Эйт, сүт болгаш өске-даа мал продукциянын бүдүрерин улам ылай көүлөдиринин үн-дөзүн тургузуу алыр ол бүгү хемчээрден хамаарыл-галыг дээрин иштин түнүс көргүзүп турар. «1979-1980 чылдарын кышкы үезинде мал ажалынн продуктула-рын белеткээр болгаш бү-дүрерин көүлөдир талазы-биле мал ажалынн ажалда-чыларын ортузунга Бүгү-эвилест социалисттик чарыжын калбарып дугайында СЭКП Топ Комитетинин, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин, ВПС-тин болгаш ВЛКСМ Топ Комитетинин доктаалы-нда ол дугайын айтып турар.

Чурттуң колхозтарында бол-гаш совхозтарында 100 мүн

хире мал чеди белеткээр цех-тер ажалдап турар. Олар хо-нукта элээн каш миллион ан-гы-аңгы холумактыг чедирин белеткеш шылаар күчүлүг. Мал чеди кылдыр белеткештиңиз болгаш болбаазырадым кыл-дымшаан чангыс килограм-да мал чеди тургузуу азырал-дын денели-биле каал бер-дигиң ужурут.

Бир эвеш мал чедип ол о-лчаан малга бээр болза, ыңчан үштүп бир кезин кирсеп бү-дүрүкчүлүг эвеш чарыгалды-нар. Ону черде болдурбаза эки.

Мал чедип үрмектеп бол-гаш буска ылырады хайын-дырып бөөри ам ыңдыг ажал-чы эвеш аларган. Хемчээрден каан холуксааларын аңгы-аң-гы немелде чедир-биле катал бөөри эргөжөк чугула деп спе-циалистер санап турар. Чи-жээ, фосфаттын бир кило-грамм чедип едипше 6-7 литр сүтүгү немей алыр арганы бе-рип турар. А саванын чутай асы сода-биле холуу болбаазы-радытарга оон чедир шы-нарны бугун чарткы, ийи катал улаулаш бээр.

Ам саванын ховар мал чеди-ишкы кылдыр курлап болбас. Делегинин анык хой курта-рында оон иштинде Англияда, ГДР-де, Польшада, АКШ-та ону мал чедиптин районун тургузарынын бир кезээ кыл-дыр санап турар. Бир эвеш амгы үенин мал ажалы сү-зүңгүт, бөдүн болгаш кон-центраттыг чедир-биле мал-ды аңгы-аңгы чедиреринин практикамын кырап бар чы-ларын херекке ал көөр болза.

ону билеп алыр берге эвеш

ың
алары биле та-

Тайылбырлыг медээ

3-кү арын ● 1980 ч. январь 12

